

ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЄС ТА УКРАЇНИ

TRADE AND ECONOMIC COOPERATION BETWEEN THE EU AND UKRAINE

Палінчак М.М.,

*доктор політичних наук, професор,
декан факультету міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Новак О.О.,

*юридичний факультет
Ужгородського національного університету*

Леманинець В.М.,

*здобувач кафедри міжнародної політики
Ужгородського національного університету*

Белякова І.Ю.,

*здобувач кафедри міжнародної політики
Ужгородського національного університету*

Європейський Союз – одне з найбільших об'єднань у світі та один із найбільших ринків. Серед пріоритетних завдань України – інтеграція до ЄС. Сьогодні торгівельно-економічне співробітництво між ЄС та Україною знаходиться на якісному рівні. У статті досліджено рівень торгівлі товарами та послугами між ЄС та Україною, статистику експорту та імпорту товарів і послуг. Проаналізовано дані Державної служби статистики та Міністерства закордонних справ України в галузі торгівельно-економічного співробітництва. Досліджено проблеми та перспективи торгівельно-економічного співробітництва між Україною та ЄС на сучасному етапі розвитку.

Ключові слова: економіка, Україна, ЄС, співробітництво, торгівля, товар, послуга, країна.

Европейский Союз – одно из крупнейших объединений в мире и один из крупнейших рынков. Среди приоритетных задач Украины – интеграция в ЕС. Сегодня торгово-экономическое сотрудничество между ЕС и Украиной находится на качественном уровне. В статье исследован уровень торговли товарами и услугами между ЕС и Украиной, статистика экспорта и импорта товаров и услуг. Проанализированы данные Государственной службы статистики и Министерства иностранных дел Украины в области торгово-экономического сотрудничества. Исследованы проблемы и перспективы торгово-экономического сотрудничества между Украиной и ЕС на современном этапе развития.

Ключевые слова: экономика, Украина, ЕС, сотрудничество, торговля, товар, услуга, страна.

The European Union is one of the largest associations in the world and one of the largest markets. The priority task of Ukraine is integration into the EU. Now, trade and economic cooperation between the EU and Ukraine is on a qualitative level. The trade of goods and services between the EU and Ukraine, statistics of the export and import of goods and services are examined in the article. The data of State Statistic Service and the Ministry of Foreign Affairs in the field of trade and economic cooperation are analyzed. The problems and prospects of trade and economic cooperation between Ukraine and the EU at this stage of development are investigated.

Key words: economy, Ukraine, EU, cooperation, trade, goods, service, country.

Постановка проблеми. З моменту здобуття незалежності 1991 р. Україна та ЄС динамічно розвивають свої взаємовідносини у політичному, економічному, торгівельному, енергетичному, екологічному, транспортному, науковому й технологічному, освітньо-культурному, регіональному, транскордонному та інших секторах [1].

Відносини між Україною та Європейським Союзом були започатковані у грудні 1991 року, коли Міністр закордонних справ Нідерландів як керівник ЄС у своєму листі від імені Євросоюзу офіційно визнав незалежність України.

Правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про партнерство та співробітництво від 16 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.), яка започаткувала співпрацю за широким колом політичних, торгівельно-економічних та гуманітарних питань [2].

Важливим стало те, що Україна 21 березня 2014 р. підписала політичну частину Асоціації з метою подальшого вступу до ЄС, а 27 червня 2014 р. – економічну.

Визначною датою стало 11 червня 2017 р., коли почав функціонувати безвізовий режим між Україною та ЄС.

Усі ці важливі події у двосторонньому співробітництві ЄС та України є доказом того, що їх співпраця поглиблюється на різних рівнях та в різних сферах.

Що ж стосується торгівельно-економічного співробітництва, то, аналізуючи період із 2016 р., можемо констатувати, що Україна та ЄС зміцнюють свої торгівельно-економічні зв'язки.

За рік загальний обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС склав 35 923,2 млн дол. США, з яких 30 635,2 млн дол. США припало на торгівлю товарами, а 5287,5 млн дол. США – на торгівлю послугами (Табл. 1). Якщо порівняти ці показники із 2015 р., то загальний обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС склав 108,1%. Експорт товарів та послуг до країн ЄС у 2016 р. становить 16 448,5 млн дол. США, імпорт – 19 474,6 млн дол. США. У двосторонній торгівлі зберігалося негативне сальдо у розмірі 3026,1 млн дол. США.

З Таблиці 1 можна зробити висновок, що ЗТО всього по Україні у 2016 р. склав 90 547,5 млн дол. США, тоді як у 2015 р. цей показник був на рівні 89 231,3 млн дол. США, а ЗТО з ЄС у 2016 р. склав 35 923,2 млн дол. США, тоді як у 2015 р. – 33 243,1 млн дол. США.

У 2016 р. головними торгівельними партнерами України в рамках ЄС були:

1. Німеччина (6554,7 млн дол. США).
2. Польща (5251,4 млн дол. США).
3. Італія (3437,1 млн дол. США).
4. Франція (2191,7 млн дол. США).
5. Великобританія (2024,6 млн дол. США).
6. Угорщина (2019 млн дол. США).
7. Нідерланди (1 786,3 млн дол. США).
8. Іспанія (1574,7 млн дол. США).
9. Чехія (1326 млн дол. США).
10. Румунія (1162,3 млн дол. США) [3].

Зовнішня торгівля товарами та послугами України з ЄС у 2016 р.

	2016 рік	2015 рік	2016/2015	
			млн. дол. США	%
ЗТО всього по Україні	90 547,5	89 231,3	1 316,2	101,5
ЗТО з ЄС	35 923,2	33 243,1	2 680,1	108,1
Питома вага у загальному обсязі	39,67%	37,25%		
Експорт всього з України	45 994,2	46 647,9	-653,7	98,6
Експорт до ЄС	16 448,5	15 287,1	1 161,4	107,6
Питома вага у загальному обсязі	35,76%	32,7%		
Імпорт всього до України	44 553,3	42 583,4	1 969,9	104,6
Імпорт з ЄС	19 474,6	17 956,1	1 518,9	108,5
Питома вага у загальному обсязі	43,71%	42,2%		
Сальдо всього по Україні	+1 440,9	+4 064,5	-2 623,6	
Сальдо з ЄС	-3 026,1	-2 668,9	-357,2	

Джерело: Держстат України

Таблиця 2

Торгівля товарами України з ЄС у 2016 р.

	2016 рік (млн. дол. США)	2015 рік (млн. дол. США)	Зміни, 2016/2015	
			млн. дол. США	%
ЗТО всього по Україні	75 611,4	75 637,1	-25,7	99,96
ЗТО з ЄС	30 635,7	28 361,3	2 274,4	108
Питома вага у загальному обсязі	40,5%	37,49%		
Експорт всього з України	36 362,8	38 134,8	-1 772	95,4
Експорт до ЄС	13 497,7	13 017,5	480,2	103,7
Питома вага у загальному обсязі	37,1%	34,13%		
Імпорт всього до України	39 248,6	37 502,3	1 746,3	104,7
Імпорт з ЄС	17 138	15 343,8	1 794,2	111,7
Питома вага у загальному обсязі	43,7%	40,9%		
Сальдо всього по Україні	-2 885,8	+632,5	-3 518,3	
Сальдо з ЄС	-3 640,3	-2 326,3	-1 314	

Джерело: Держстат України

Основними товарними групами українського експорту до ЄС у 2016 р. стали:

- недорогоцінні метали;
- продукти рослинного походження;
- машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання;
- мінеральні продукти;
- жири та олії тваринного й рослинного походження;
- деревина і вироби з деревини;
- готові харчові продукти та ін. [3].

За даними Держстату України, ЗТО з ЄС станом на 2016 р. склав 30 635,7 млн дол. США (Табл. 2.).

Що ж стосується торгівлі послуг, то основними партнерами, станом на 2016 р., стали такі країни ЄС, як Великобританія (здійснено торгівлю послугами з Україною на суму 997,5 млн дол. США), Німеччина (812,4 млн дол. США), Кіпр (476,4 млн дол. США), Польща (358,5 млн дол. США) та Австрія (245,7 млн дол. США). Обсяг торгівлі послугами між Україною та ЄС у 2016 р. становив 5287,6 млн дол. США, або 35,4% від загального обсягу торгівлі послугами України (Табл. 3).

З Таблиці 3 можемо підсумувати, що експорт з України склав 9631,4 млн дол. США, а імпорт із ЄС – 5304,7 млн дол. США.

Послугами, що експортувалися, були:

- транспортні послуги (54,7% від загального обсягу експорту послуг);

- телекомунікаційні та комп'ютерні послуги (16,3%);
- послуги з переробки матеріальних ресурсів (11,6%);
- ділові послуги (7,9%) та ін. [3].

Послугами, що імпортувалися, були:

- державні та урядові послуги (23,8% від загального обсягу імпорту послуг);
- транспортні послуги (21,1%);
- ділові послуги (14,8%);
- послуги, пов'язані з подорожами (10,8%);
- фінансові послуги (10,6%) та ін. [3].

Отже, зараз перед Україною стоїть питання зміцнення торговельно-економічних зв'язків із ЄС, а для цього необхідно:

- забезпечити заходи поширення продукції на європейському ринку;
- визначити шляхи конкурентоспроможності економіки України в умовах торгівлі з ЄС;
- уніфікувати умови стандартизації та сертифікації відповідно до європейських норм;
- посилити моніторинг якості української продукції.

Висновки. Україна обрала шлях інтеграції до ЄС. Європейський Союз є одним із найбільших об'єднань світу і водночас одним із найбільших ринків світу. Тому торговельно-економічне співробітництво України з ЄС є надзвичайно важливим для неї. Але для поглиблення цього співробітництва Україна повинна забезпечити якість та конкурентоспроможність своїх товарів та послуг.

Торгівля послугами України з ЄС у 2016 р.

	2016 рік	2015 рік	Зміни, 2016/2015	
			млн. дол. США	%
ЗТО всього по Україні	14 936,1	14 695,5	240,6	101,64%
ЗТО з ЄС	5 287,6	5 475,7	-188,1	96,56
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	35,4%	37,26%		
Експорт всього з України	9 631,4	9 551,1	80,3	100,84
Експорт до ЄС	2 950,9	2 859,2	91,7	103,21
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	30,64%	29,94%		
Імпорт всього до України	5 304,7	5 144,4	160,3	103,12
Імпорт з ЄС	2 336,7	2 616,5	-279,8	89,31
<i>Питома вага у загальному обсязі</i>	44%	50,86%		
Сальдо всього по Україні	+4 326,7	+4 406,7	-80	
Сальдо з ЄС	+614,2	+242,7	371,5	

Джерело: Держстат України

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Галузеві взаємовідносини України з Європейським Союзом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1203031055626/politologiya/galuzevi_vzayemovidnosini_ukrayini_yevropeyskim_soyuzom.
2. Історія відносин Україна – ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zoda.gov.ua/article/1955/istoriya-vidnosin-ukrajinajes.html>.
3. Міністерство закордонних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/ukraine-eu-trade>.
4. Торговельно-економічне співробітництво України та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/euroean-integration/ukraine-eu-trade>.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://europa.eu/>.